

הפורה בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט' תמוז תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין מג | דף הכולל: גיטין מד.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן קמ"ח עד סימן ק"ג.
מוסר: אהבת חסד - 'הרי שחשבנו' עד סוף הפתיחה.
קנין חכמה הלימוד השבועי: "וכל הדעות" סוף ההקדמה

**בעלי הדירה סירבו להשיב את דמי המפתח,
עובדה אשר הותירה אותו חסר אונים. ברור היה
לו, כי מבלי הסכום המשמעותי בו היה מדובר -
לא יוכל לשלם את יתרת מחיר הדירה שרכש**

הגאון ר' מרדכי פרוינדליך זצ"ל על קללות בלעם - והישועה הקרובה

והמתח כמובן נתן את אותותיו במצב הרוח המשפחתי. אולם משהגיע יום שבת קודש, התעלה מעל עצמו והשיל מעליו את כל דאגותיו. הוא השתדל להסיר מליבו כל מחשבה אודות הסכום שעליו לשלם ואודות מקור המימון שנחסם בפניו, ולאמץ את התחושה כביכול כל מלאכתו נעשתה ושום דבר אינו מטרדו.

אותו יהודי, נמנה על חסידיו של הצדיק רבי משה יחיאל מאוז'רוב. גם בשבת זו, כמדי שבת בשבתו - התפלל בבית מדרשו של הצדיק, ואף השתתף בשולחנותיו הטהורים. כך בליל שבת, כך בשבת בבוקר, וכך גם בשעת רעוא דרעווין...

או אז, בשעה נעלה זו, נשא הצדיק את דברי תורתו ואמר: "נאמר בפסוק (ישעיה ס', כ"ב) 'בעיתה אחישנה', ודרשו על כך חז"ל הקדושים (סנהדרין צ"ח, ע"א): 'לא זכו - בעתה; זכו - אחישנה'. ומדבריהם שמענו, כי לעיתים, גם אם עדיין לא הגיעה עת הישועה, מכל מקום אם האדם בבחינת 'זכו', והיינו שעומדת לו זכות מיוחדת - הרי שיכול הוא לזכות ל'אחישנה', והקדוש ברוך הוא יקדים את ישועתו!"

דבריו אלו של הצדיק, עוררו תקוה חדשה בליבו. מי יודע? אולי תמצא גם בידו זכות אשר תחיש את ישועתו? במוצאי שבת, לאחר הבדלה, הורה הצדיק למיודענו כי ימתין מעט, ומשעזבו שאר הנוכחים את המקום - פנה אליו ובירר האם ישנה התקדמות כלשהי בנוגע לדירה, שכן מיודענו כבר הספיק

לכאורה, יש להבין, מה פשר טענתו של בלעם, כי אינו יכול לקלל את עם ישראל משום שהקדוש ברוך הוא אינו מקללם? הלא כל הסיבה לכך שבלק הזמינו בכדי לקלל את עם ישראל היתה מאחר והקדוש ברוך הוא לא קיללם, שהרי אילו היו מתקללים על ידי ה' יתברך, לא היה צורך בקללתו של בלעם!

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

מעשה ביהודי, אשר התגורר במשך תקופה ממושכת ב'דמי מפתח', הסדר שמשמעותו הוא תשלום של חלק מסויים ממחיר הדירה, בתמורה לזכות לשכור את הדירה באופן קבוע במחיר מוזל. לאחר תקופה, אחר שגדלה משפחתו, זכה אותו יהודי לרכוש לעצמו דירה חדשה, גדולה ומרווחת, כאשר הוא משלם תשלום משמעותי מראש, ואת היתרה בכוונתו לממן מהשבת זכותו בדירת דמי המפתח לבעליה, וקבלת התשלום הראשוני ששילם.

אך בשלב זה התברר לאותו יהודי, שאין זה כה פשוט... בעלי הדירה סירבו להשיב את דמי המפתח, עובדה אשר הותירה אותו חסר אונים לחלוטין. ברור היה לו, כי מבלי הסכום המשמעותי בו היה מדובר - לא יוכל לשלם את יתרת מחיר הדירה שרכש, והדבר יגרור כמובן השלכות משמעותיות, ובכללם קנס גדול בשל העיכוב בתשלום הסכומים עליהם התחייב.

מיודענו הסתובב במשך ימים ארוכים כשהוא מוטרד ולחוץ,

צורך בזכות מיוחדת בכדי לזרז את הטובה לבוא. וכן לאיך גיסא. לעיתים, חובה מסויימת, שאינה סיבה מספקת לעונש - מזרזת את העונש שהגיע לאדם בלאו הכי בשל חטא אחר, וגורמת לכך שלא יזכה להארכת אף כפי שהיה זוכה בלעדדיה... ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של רבינו ה'אור החיים' הקדוש שהיה אומר כך:

כאשר אין מגיע לאדם עונש, לא יתכן שתפגע בו קללה כלשהי, ואפילו לא קללתו של בלעם הרשע. לא יעלה על הדעת כי ביכולתו של בלעם יהא לגרום לכך שהבורא יתברך, הטוב והמיטיב, יאפשר להרע לאדם שאין עול בכפיו!

אלא מה? כוחו של בלעם היה בכך, שכאשר הגיעה לאדם עונש בשל מעשיו, אלא שמשמים האריכו אף ודחו את עונשו - הרי שעל ידי קללתו הזדרזה הרעה לבוא. אולם כעת הסביר בלעם, כי מאחר ועם ישראל אינם ראויים לעונש כלל, והקדוש ברוך הוא כלל אינו חפץ לקללם - הרי שאין בכוחה של קללתו לפעול מאומה, ועל כן אין ביכולתו למלא את מבוקשו של בלק ולקללם.

(מתוך הספר 'ללמדך')

לספר לו בשבוע החולף אודות הבעיה אשר צצה לה לפתע פתאום. בלב כבד, סיפר מיועדנו את האמת לאמיתה. הוא סיפר כי לעת עתה אין כל התקדמות, והרי הוא כעת בבחינת 'מאין יבוא עזרי'. פתח הצדיק ואמר: "הלא זה עתה דיברנו על הנושא של 'בעיתה - אחישנה'... ובכן, בזכות כך שהסרת דאגה מליבך ביום השבת, וכיבדתו במנוחת הדעת שלמה - תזכה אף אתה שישועתך תוחש משמים!".

ואכן, הפלא ופלא: שעה קלה לאחר מכן, כאשר הגיע מיועדנו אל ביתו - מצא את רעייתו ממתינה לו בהתרגשות בפתח הבית. היא סיפרה, כי זה עתה הגיע בעל הדירה, וביקש להיפגש עמו בדחפיות. מיועדנו ניגש להבדיל על היין, ולכשסיים - נשמעו דפיקות בדלת. היה זה שוב בעל הבית, אשר הכריז על נכונותו לקבל בחזרה את הזכות המלאה בדירה, ולהשיב את דמי המפתח לבעליהם...

וכך, עוד באותו הערב נחתמו המסמכים הדרושים, והסכום המדובר שולם עד לפרוטה האחרונה. דבריו של הצדיק התקיימו במדוייק: "בעיתה - אחישנה!"

הרי לנו, כי לעיתים, גם לאחר שנגזרה טובה על האדם - יש

גם מה שהמחנך עושה בחדרי חדרים עלול להשפיע על התלמיד. לתלמידים יש חוש-ריח מפותח לזהות את אישיותו של המחנך

הגה"צ רבי משה טורק - מחנך בחסד עליון

הדברים נוצרו מפעם לפעם חיכוכים ואי-הבנות בינו לבינם, כמקובל ביחסי מחנך עם תלמידיו, קיבלו את תוכחתו ומוסריו באהבה ובהבנה.

"בכל פניות שפנה, הרגשנו הנהגה של גדלות", מתבטא תלמיד מהמחזורים האחרונים - רבי אריאל נאור שליט"א, במכתב בו העלה רישומי זיכרונות מתקופת שהותו במחיצת המנהל הבלתי-נשכח. "כולם הרגישו שהוא אדם גדול, נעלה ומרומם, ואינו איש פשוט מן השורה שהגיע למשרה הזו באקראי. ראינו והרגשנו בו מן גדלות ששייכת לאנשי הצורה וגדולי הדור, וההתייחסות שלנו כתלמידים כלפיו היתה בהתאם. גם המלמדים ושאר העובדים בתלמוד-תורה התייחסו אליו ביראת-כבוד. הוא לא דרש זאת לא בפה ולא ברמז, ואף על פי כן המעמד המכובד שלו היה בלתי-מעורער. לא עלה על דעת אף תלמיד להתווכח עם המנהל".

תלמיד ותיק, רבי ש. שיף שליט"א סיפר: למדתי אצל הרב טורק כשהיה מלמד בכיתה ח', בשלב שבת-הספר היה אז בבית הכנסת 'חוג חתם סופר' ברחוב גאולה בתל-אביב. מחנך משכמו ומעלה היה, ולוואי שירבו כמותו בישראל. באותם ימים היה נפוץ

סוד השפעתו הגדולה של הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל בחינוך התלמידים גנוז היה בעצם אישיותו. לא הסמכות וכח ההרתעה הם שעמדו לו, אלא בעיקר אישיותו המיוחדת והמופתית.

"הענין של דוגמא אישית" - אמר רבי משה לימים באוזני מחנכים - "אינו רק מה שהתלמידים רואים. אלא אף מה שהמחנך עושה בחדרי חדרים עלול להשפיע על החניך. לחניכים יש חוש-ריח מפותח לזהות את אישיותו של המחנך. בילדים קיים חוש הבחנה המרגיש בין אמת לזיוף; בין היוצא מן הלב לנאמר מן השפה ולחוץ".

רבי משה עמד ב'מבחן' האמור. הרוממות הנפשית, יראת-השמים, הצדקות, האצילות, הענווה והתום ששפיעו ממנו - הקרינו לליבותיהם של התלמידים הרבים, והיוו עבורם דוגמא לצורתו של מחנך בישראל.

התלמידים מעידים כי לא ראו אותו אף פעם כועס או מתעצבן. דבר לא הוציא אותו משיווי-משקלו. תמיד שמר על מנוחת-נפש ושלווה. וחרף זאת הנוכחות שלו כמו הטילה משמעת ברזל. היתה מפניו יראת-הכבוד והביטו עליו בהערכה עצומה. גם אם מטבע-

לראותו בלילות שבת רבים יושב ומתפלל בשיבת 'חכמי לובלין' של מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל, בעל ה'שבט הלוי', באותה תנוחה של דבקות וקדושה, כבן המתחטא לפני אביו. כאשר אנו התלמידים ראינו את הרב מתפלל כמו אחד מצדיקי קמאי, בכל הלב והרגש, אין זה פלא שכאשר הוא דרש מאיתנו משהו מיהרנו לציית לו. האמנו לו באמת שאת טובתנו הוא דורש ומבקש, והשפעתו עלינו היתה עצומה בכל קנה מידה".

רבי שמואל דוד גרוס שליט"א, רב קהילת חסידי גור באשדוד, מוותיקי התלמידים, מצביע אף הוא על הדוגמא האישית שלו כחלק עיקרי בהשפעתו עליהם:

"הרב טורק השפיע עלינו בעיקר במובן הזה של 'הוא היה אומר'. בדוגמא האישית המיוחדת במינה שהעניק לנו בכל דרכיו. בהנהגתו המרוממת, באצילותו ובצדקותו, הוא הקרין עלינו יותר מאשר בשיחות וביעורים המיוחדים - מלאי הטעם והחן שהרצה באוזנינו. כבר בתור ילדים צעירים יכולנו להרגיש היטב כי עומד בפנינו אדם של צורה, וראינו בו דוגמא אישית לעובד ד' בְּזָכוֹת ובטהרה. לא זכור לי אף פעם שראינו אותו עומד בפרוזדור של הת"ת בידיים ריקניות. תמיד החזיק חומש עם פירוש 'העמק דבר', משניות, או ספר אחר ביד, ובכל רגע פנוי עיין בהם. כך גם כשנסענו יחד איתו לטיולים ולאטרקציות שונות במסגרת הפעילות בתלמוד-תורה, כל הדרך הוא עיין בספר קטן שהביא עימו. ביני לביני הוא גם סיפר סיפורים, דיבר דיבורים של יראת-שמים, ויצר אוירה נעימה ונינוחה. אבל יכולנו אז לראות איך יקרה לו כל דקה... זו היתה נקודה אחת מיני רבות שהחדיר לנו בעורקים בהוותו דוגמא אישית לכך: ענין ניצול הזמן".

(מתוך הספר 'לדמותו של מחנך')

ביותר שמורים היכו תלמידים מסיבות חינוכיות, וגם להורים באותה תקופה היה נראה הדבר טבעי. הרב טורק מיעט ביותר בהענשה פיזית. הוא הסתפק בנזיפות ולכל-היותר בהרמת קול. לא היה צורך בהענשה פיזית, כי התלמידים חשו כי עומד לפניהם מורה ומחנך ירא-שמים, העושה את מלאכתו נאמנה, וזה נתן לו את המעמד והמשמעת המתבקשת, גם בלי להכות ולזרוק מרה בתלמידים.

"למשל, כשהיה נעמד להתפלל תפילת יום-כיפור-קטן בערב ראש חודש - התלמידים שמעו תפילה בקול מתחנן ובוכה, וחשו כי זה בא מעמקי הלב, עם הרבה אמונה ודבקות בבורא. כשהמחנך עמד בתפילת 'מנחה' וב'שמע קולנו' פרץ בבכי, התלמידים ידעו שאין מדובר בבכי על אובדן מניות בבורסה, אלא כחלק משיחה שלו עם הקדוש ברוך הוא על מצב הכלל והפרט. ובצילם של הדברים האלו, אין ספק שהשיעורים שלו בגמרא, בהלכה ובתנ"ך נראים היו אחרת".

תלמיד אחר מוסיף מזכרונו שלו: "בבקררים, תלמידי כתה ד' ואילך היו מתפללים במנין בבית הכנסת שבתלמוד-תורה, עם הכיתות הגבוהות. בדרך כלל נכחו בתפילות הרב טורק ורבי ישראל זלושינסקי. הרב טורק נהג לשבת בשורה האחרונה. תפילת שחרית החלה מוקדם, כמדומני בשש ארבעים וחמש, כך שבשמונה ורבע כבר התחיל שיעור גמרא, וכך נוספה לנו שעת לימוד והספקנו הרבה פרקי גמרא במשך השנה.

"כאשר הגענו לתפילה בבוקר הרב טורק כבר היה במקום. על אף שהיה מגיע באוטובוס עירוני מבני ברק, ועל אף הפקקים שהיו מידי פעם בדרך, לא זכור לי אף פעם שאיחר.

"היה מאלף לראות את התלמידים מתפללים בדבקות, כמחקים את שני הרבנים האהובים. שנים רבות אחר-כך זכיתי

שני ילדים קיבלו מתנה מהוריהם מכוננית צעצוע. האחד קיבל מכוננית מן הסוג הישן, המופעלת על ידי קפיץ, והשני זכה במכוננית משוכללת ויקרה המופעלת על ידי שלט

הגאון רבי שלמה לזונשטיין שליט"א על הניסים ונפלאות הקב"ה

הצעצוע הללו מן העולם ואת מקומן תפסו מכונניות צעצוע משוכללות הפועלות באמצעות 'שלט'. הילד מחזיק את השלט בידו ובלחיצת כפתור יכול לכוון מרחוק את תנועת המכוננית - קדימה ואחורה, ימינה ושמאלה...

שני ילדים קיבלו מתנה מהוריהם מכוננית צעצוע. האחד קיבל מכוננית מן הסוג הישן, המופעלת על ידי קפיץ, והשני זכה במכוננית משוכללת ויקרה המופעלת על ידי שלט. הפעילו השנים את מכונניותיהם - זה באמצעות הקפיץ וזה בלחיצה קלה על

אומר הרמב"ן: "...אין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרנו שכולם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד... הכל בגזרת עליון". (פרשת בא) משל למה הדבר דומה: בעבר פעלו מכונניות צעצוע על ידי פעולת קפיץ. הילד היה מסובב ידנית את המפתח שבצידי המכוננית ועל ידי כך מותח את הקפיץ, ואז היה מניח את המכוננית על הארץ והיא היתה נוסעת מעצמה קדימה, וכשהסתיימה תנועת שחרור הקפיץ היתה המכוננית נעצרת. עם הזמן נעלמו מכונניות

זורחת במזרח ובערב שוקעת במערב, יום ולילה לא ישבותו. אדם זורע ושותל ונוטע, המטר יורד על הארץ ומשקה את האדמה והיא מצמיחה תבואה ועצי פרי, וכך מתנהל מהלך הבריאה והיא נעה תנועה קבועה ומתמדת, כאותה מכונית קפיץ הנוסעת קדימה. ואז עלול להתגבגב בליבם של ספקנים רפי אמונה איזה הרהור כפירה: הלא הכל פועל בדרך הטבע, הכל מתנהל מאליו כביכול, והיכן יד ההשגחה? כיצד נדע שיש 'שלט' המפעיל את העולם? מה עושה הקדוש ברוך הוא - אחת לכמה זמן משנה מסדרי הטבע ומחולל איזה נס גלוי, ובזה מוכיח שהכל 'תחת שליטה', יש מנהיג לבירה. ועתה לאחר שהוכחה עליונותו ושליטתו של בורא עולם, יכולה הבריאה לשוב ולפעול כמנהגו של עולם. גם כאשר היא נעה ופועלת בתנועה טבעית קבועה ומתמדת, אין היא מתנהלת מעצמה אלא "הכל בגזרת עליון".

הרמב"ן אומר: "...אין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד... הכל בגזרת עליון". (פרשת בא) (מתוך הגדה של פסח ומתוק האור)

כפתור השלט, ושתי המכוניות נעו מעצמן קדימה במהירות רבה. כשראה בעל מכונית השלט את חברו זורח מאושר, חשב בליבו: איך אפשר להשוות בינינו, הלא המכונית שלי משוכללת ויקרה הרבה יותר מהמכונית המיושנת שלו. במחשבה שניה הבין כי כל עוד שני המכוניות נוסעות קדימה לא ניכר שום הבדל ביניהן, זו נוסעת מאליה וזו נוסעת מאליה... אזו עלה במוחו רעיון: בתנועת ניצחון הוא לחץ על כפתור השלט המסיט את כיוון המכונית ימינה, ושמאלה ואחורה, ובאותה עת שמכוניתו להטטה בכיווני נסיעתה, התמידה מכונית הקפיץ בנסיעה לכיוון אחד - קדימה בלבד. עתה לאחר שהוכיח לעין כל את עליונותו, שוב לא הוצרך הילד להניע את מכונית השלט שלו בתנועות תזזיתיות לכל הכיוונים והיא שבה ונסעה קדימה במקביל למכונית הקפיץ של חברו. הרי הכל כבר יודעים שמכוניתו המשוכללת מופעלת על ידי שלט ולא על ידי קפיץ מיושן, והוא לא זקוק להוכיח זאת שוב ושוב. הנמשל: הקדוש ברוך הוא ברא את עולמו וחקק בו חוקי טבע קבועים והנהיגה הנהגת כמנהגו של עולם. מידי בוקר השמש

ההכנות לשבת קודש כבר נמצאים בעיצומם, והנה מצאנו עבורכם פטנט מיוחד לריכוך הבשר

אם כבר קונים בשר ביוקר, אז לפחות ליהנות ממנו, וכמובן לכבוד שבת!

- לא די בכך שהבשר מוכשר כבר עם מלח, אתה עושה לו עכשיו עוד 'הכשרה'? הרי הוא יהיה מלוח מאוד, לא כן?
 "הרעיון הוא כזה. במליחה הנוספת לבשר, המלח חודר לבשר ומרכך אותו. לאחר המליחה הזאת, שוטפים היטב את הבשר תחת זרם מים ומשפטים אותו ביד, שיצא כל המלח. אם שוטפים טוב, הבשר לא יצא מלוח בבישול. מי שלא שוטף טוב, אזי שיוריד מכמות המלח שמתבל בו את הבישול. כל אחד לפי טעמו. מנסים פעם ראשונה ולומדים איך להפחית את מינון המלח לטעמכם האישי. אבל כאמור, אני שוטף טוב ואני לא צריך להפחית כמעט כלום במלח".

- לא כל כך מוגדר, מה זה "חתיכות לא מידי גדולות". איזה גודל.
 "יש כאלו שרגילים לבשל את הבשר כגוש אחד או 2-3 חתיכות ורק אחר כך חותכים לפי המנות האישיות. באתי לומר שכאן זה לא טוב. אלא לחתוך לפי המנות שאתם רגילים בהגשת הבשר. זאת בכדי שהמלח יגיע לכמה שיותר ריכוך בבשר".

- אתה מדבר על בשר טרי או על בשר קפוא שהופשר?
 "יועיל לא רק לבשר טרי. גם לקפוא".

יש ברשותי פטנט לריכוך מוחלט של כל בשר בקר. בפרט החתיכות המשובחות כמו מס' 8 לצ'ולנט או 10 או אסאדו וכדו', וזה ע"י שעת מליחה נוספת.

אם כבר קונים בשר ביוקר, אז לפחות ליהנות ממנו, וכמובן לכבוד שבת!
 ההוראות הם:
 יש לקנות מלח שולחן גס, לשפוך אל תבנית חד פעמית רחבה, לחתוך את הבשר לקוביות סבירות ולא גדולות במיוחד, להניח על המלח בתבנית ולשפוך מעליהם שוב מלח גס, להשרות למשך שעה מינוס, לשטוף ולהדיח אחר כך פעמיים שלוש את הבשר היטב, ולהמשיך בבישול כרגיל.

מי שרוצה יכול להמשיך עוד שלב, של סגירת הבשר בשמן לאחר המליחה וזה מוסיף עוד ריכוך, אבל לא חובה לתהליך הנ"ל. התוצאה מדהימה בצורה יוצאת מן הכלל. לכל מי שאמרנו לו את זה אמר לנו שזה עולם אחר לגמרי. פשוט ניתן לאכול את הבשר רך מאוד עם מזלג ולא לגמור...
 מ.ח. - אשדוד
 *

- אתה מדבר על תבנית חד פעמית רחבה. אז אני מבין שהמלח יהיה בתחתית ויהיה למעלה. לא יעטוף מלח את כל הבשר. זה מספיק לצורך העצה שלך?
"ראשית, אין צורך דווקא בתבנית חד פעמית. ניתן לעשות גם בסיר בשרי רחב. הרעיון שעומד מאחורי זה שהחתיכות לא יהיו אחד על השני אלא כל חתיכה תקבל מלח מלמעלה ומלמטה. לא חייב מהצדדים. כמו"כ לא חייבים לשפוך מלח בכמות גדולה, כמו שעושים בהכשרה ראשונית של בשר, אלא מפזרים על התבנית שכבה של מלח, שמים את חתיכות הבשר ושוב מפזרים מלמעלה מלח גם. לא להגזים מידי".
- לבסוף, אתה מדבר על שלב המשך של "סגירת הבשר בשמן

לאחר המליחה". למה הכוונה?
"סגירת הבשר על ידי טיגון בשמן ובצל, הוא דבר ידוע אצל עקרות הבית ואצל המומחים. הרעיון בזה הוא, שאם הבשר ישר מתבשל במים הוא מפריש את הנוזלים שבתוכו החוצה ונוטה להתייבש. כאשר מטגנים אותו כשעה מכל הצדדים, הוא 'סוגר' את הבשר ולא נותן לנוזלים שבתוך הבשר לצאת החוצה במהלך הבישול וכך נשארים נוזלים בתוך הבשר עצמו, וממילא הבשר נוזלי יותר ולא מייבש. כאמור, זה לא קשור לפטנט שהבאתי, אלא אם ממשיכים גם את זה, ממילא נותרת מושלמות מיוחדת בבשר. (מתוך המודיע פטנט רשום כ"ד סיון תשפ"ג)

מה התועלת בשיער שלנו? שאלה טובה. בואו ונתבונן בפלא המיוחד שהקב"ה העניק לנו

הכל על נפלאות השיער

הנקרא שלב הקטאגן. בשלב זה, זקיק השיער מתכווץ וגומת יציאת השיער מנותקת מאספקת הדם שלה. שלב ה'קטגן' נמשך כשבועיים.

- השלב האחרון של מחזור צמיחת השיער הוא שלב ה'טלוגן', הידוע גם כשלב המנוחה. במהלך שלב זה, זקיק השיער אינו פעיל וגומת השיער נשארת במקומה. שלב ה'טלוגן' נמשך כשלושה חודשים לפני שהשיער נושר והמחזור מתחיל שוב.

מה התועלת בשיער שלנו? שאלה טובה. בואו ונבחן מספר מעלות:

- השערות משמשות כשומרות על הגוף מפני חלקיקי לכלוך וחיידקים כאלה ואחרים. כך למשל יש לנו את הריסים המגנים על עינינו, את שיער האף שגם הוא מונע מעצמים זרים להיכנס פנימה ולסכן אותנו ועוד.
- אולי לא תאמינו, אבל השיער שבראשו מגן עלינו מפני קרינת השמש. אז נכון שהשמש בריאה, אבל קרינתה התמידית עלולה להיות מסוכנת וכאשר היא קופחת על ראש האדם, הקרינה הזאת לא בריאה לו.
- אילולא השערות, חום הגוף היה מתנדף מיד עם צאתו לאוויר העולם (זהו פלא אלוקי בפני עצמו, כיצד הגוף מייצר חום כדי לשמור על בריאותנו התקינה). חום הגוף נשמר על ידי כך ששכבת אוויר המצויה בקרבת העור אינה מתנדפת החוצה בזכות השיער.

מאת: אלעזר גולדברג

אל המספרה השכונתית אני נכנס מדי חודש בחודשו ואף פעם לא נתתי את דעתי לפלא הצומח על ראשו כל העת. בהתבוננות קצרה הבנתי שמדובר למעשה בעשרות אלפי פלאים שצומחים בגופנו! לכן בוודאי כדאי לנו להבין יותר מהו השיער, מה התועלת שיש בו, ממה הוא מורכב ומה גורם לו לצמוח בכל עת.

נתחיל מתהליך היווצרות השיער. זהו תהליך מורכב הכולל שכבות מרובות של העור, תאים מיוחדים ואיזון עדין של הורמונים וחומרים מזינים.

זקיקי השיער, שהם שקים זעירים הממוקמים בעור, אחראים לייצור שיער. זקיקים אלו עוברים מחזור של צמיחה, מנוחה ונשירה, מה שמביא לייצור מתמשך של שיער חדש. כך עובד התהליך המופלא:

- צמיחת השיער מתחילה בשלב האנאגן, שהוא שלב הצמיחה הפעילה. במהלך שלב זה, תאים מיוחדים בזקיק השערה מתחלקים ומתרבים, ומייצרים תאי שיער חדשים. לאחר מכן תאים אלה דוחפים כלפי מעלה ויוצרים פתח לשיער היוצא משטח העור.

אורך שלב ה'אנאגן' יכול להשתנות בהתאם לגנטיקה, גיל וגורמים אחרים, אך הוא נמשך בדרך כלל בין שנתיים לשבע שנים. לפי אורך השלב הזה, כך אורך השערה הבוקעת.

- לאחר שלב ה'אנאגן', זקיק השערה נכנס לשלב מעבר

שלה, ממנה היא ניזונה וצומחת ואם שעה אחת תעביר את
יניקתה לגומא אחרת - האדם יסתכן ואף ימות מכך (כמבואר
במסכת בבא בתרא טז, א). בהתחשב בעובדה שיש בראשנו
בסביבות 100,000 שערות, נקל להבין את גודל הפלא הזה.
אמרה לו אשתו של אותו כהן: "אם הקדוש ברוך הוא יצר לכל
אחת מהמוני השערות את הגומא שלה, ממנה היא יונקת ומשם
מקור חיותה, הרי בוודאי שהוא גם יצר לכל אדם ואדם את מקור
פרנסתו. וגם אתה, שמבקש לרדת מארץ הקודש, ניזון על ידי
בורא העולם, שיכול לפרנס אותך גם כאן".
שמע הכהן את דברי החכמה של אשתו ונשאר לדור בארץ
ישראל. כי כאשר מאמינים שהכל מאיתו יתברך - הפרנסה,
הבריאות, הילדים, הכל! - ממילא סמוכים ובטוחים שהוא ידאג
לנו לכל צרכינו באופן הטוב ביותר.

כדרכי, נגעת רק במעט ממה שאפשר להרחיב אודות השיער.
מה שברור הוא, שמדובר בפלא תמידי שמלווה אותנו בכל רגע
ורגע מחיינו, מבלי שאנחנו אפילו מקדישים לו תשומת לב ראויה.
כאן אני שב למוסר השכל הטמון בשערותינו. חז"ל מספרים
(תנחומא תזריע ו) על כהן אחד שמצב פרנסתו הורע והוא החליט
שעליו לצאת מארץ ישראל ולחפש פרנסה במדינות אחרות.
באותו הזמן, היו אנשים באים אליו כדי שיראה את הנגעים
שהופיעו בגופם ויפסוק האם מדובר בנגע טהור או חלילה בנגע
טמא. כיון שאותו כהן לא רצה לעזוב את אנשי עירו ללא כהן
שיראה את הנגעים שלהם, הוא ביקש ללמד את אשתו אודות
הנגעים.
תוך כדי דבריו, הסביר לה שלכל שעה ושעה יש את הגומא

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

כשמחזירים את ספר התורה למקומו בחדר אחר בבית הכנסת - האם צריך ללוותו?

ממקום אחר, ומחזירים אותו למקומו בסיום התפילה - צריכים כל הקהל ללוותו למקומו; אולם אם מחזירים אותו לפני סיום התפילה - יש אומרים שאינם צריכים ללוותו, ויש שכתב שילווחו עד פתח בית הכנסת.

[שו"ע קמט, א, ומשנ"ב א-ב; בו"מ דרשו, 2 ו'4]

מותר ליחידים לצאת מבית הכנסת לאחר קריאת התורה לפני שהחזירו את ספר התורה לארון הקודש, ובלבד שרוב הציבור נותר בבית הכנסת, (ויש אוסרים). ובשחרית של חול, במקום שמחזירים את הספר לארון לפני אמירת 'ובא לציון' - אסור לצאת עד לאחר הקדושה של וּבֹא לְצִיּוֹן. ואם ספר התורה נלקח

מתי רשאים המגביה והגולל לשוב למקומם?

- בהולכת הספר מארון הקודש אל הבימה, מצוה על מי שהספר עובר בסמוך לו ללוותו עד הבימה. ויש שנוהגים שאם ספר התורה אינו עובר בסמוך להם, מקרבים עצמם מעט לכיוונו כדי לראותו. [שו"ע קמט, א, ומשנ"ב ז-ח; בו"מ דרשו, 5 ו'7; וראה שם, 6]

כשמחזירים את ספר התורה מהבימה אל ארון הקודש - צריכים המגביה והגולל ללוותו עד ארון הקודש, ולהמתין שם עד שיכניסוהו לארון. וכשמניחים את הספר במקומו, אף שטרם סגרו את הארון, רשאים לשוב למקומם. וכן כל מי שספר התורה עובר בסמוך לו - מצוה עליו ללוותו עד ארון הקודש; וכן להיפך

כיצד יש לנשק את ספר התורה - בפה או דווקא באמצעות היד?

עליה רוק יבש של חולה העשוי לגרום לאחרים לחלות, ובחפץ שמנשקים אותו קיים חשש זה ביתר שאת. ויש שכתב שצריך גם לחבק את ספר התורה ביד ימין, ויש שנהגו לחבקו בשתי ידיים. [שו"ע קמט, א; בו"מ דרשו, 5]

מנהג ישראל מימות עולם לנשק את ספר התורה כשעובר לפניהם, ומחנכים גם את הילדים לעשות כן. יש שנהגו לנשק בפיהם, ויש שהקפידו שלא לנשק ישירות בפה, אלא באמצעות היד; וזאת מכמה טעמים, וביניהם - משום חשש סכנה, על פי דברי הרמב"ם שאסור להניח מטבע בתוך פיו מחשש שמא יש

* למנהג בני אשכנז, המגביה את ספר התורה מחזיק את הספר באופן שהצד הכתוב מופנה כלפיו, וכן בשעת הגלילה - הצד הכתוב מופנה כלפיו.
* בסיום קריאת התורה אומרים קדיש. יש אומרים שאם יש בבית הכנסת אבל בתוך שנים עשר חודש לפטירת אחד מהוריו, ראוי שהוא יאמר את הקדיש. ויש חולקים.
* ביום שיש שני ספרי תורה, מוציאים את שני ספרי התורה יחד. ומנהג בני אשכנז שאחד מהקהל יושב ומחזיק את ספר התורה השני. ויש שכתב שלכתחילה יחזיקו זה שהולכו מארון הקודש.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

"וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל" - מה פירושן של מילים אלו ולהיכן הן שייכות?

- "ותפלתם באהבה תקבל ברצון". ויש מפסקים: "והשב העבודה לדביר ביתך", "ואשי ישראל ותפלתם..." , ומפרשים שאשי ישראל הם התפילות הנחשבות כקרבנות, או נשמות הצדיקים המוגשות על המזבח שבשמים לפני ה'.

[משנ"ב קכ, א]

בברכת 'רצה' אומרים: "והשב (את) העבודה לדביר ביתך וְאֲשֵׁי ישראל ותפלתם (מהרה) באהבה תקבל ברצון". יש שמפסקים את המילים באופן זה: "והשב העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל", דהיינו שישבו הקרבנות יחד עם עבודת המקדש, ובקשה נוספת

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666